

BÖRZEHÍREK

BÖRZE A KERTÉSZETI NAPOKON. Az MRT és a KÉE Rovartani Tanszéke a Kertészeti Napok keretében 1994 ápr. 16-án rovarbörzét tartott. Több amatőr tagtársunk értékes rovaranyagot hozott, főként lepkéket és bogarakat, utóbbiak közül kitűnt három délamerikai óriás-cincér (*Titanus giganteus*). A mérsékelt érdeklődéshez a sok más egyéb (egyidejű) rendezvény is hozzájárulhatott. A börzéről a XI. ker. kábel-TV és a Magyar Rádió is készített interjúkat, Retezár Imrével, Gaskó Kálmánnal. Ezekben sor került a rovargyűjtés és természetvédelem (tévesen ellentétnek ítélt) kérdéseire is. Gaskó K. úgy fogalmazta meg a rovarász-társadalom általános véleményét, hogy rovargyűjtéssel aligha lehet kiirtani rovarfajokat, ellenben élőhelyük megsemmisítésével annál inkább!

1994 május

Rozner István

LAPZÁRTA UTÁN ÉRKEZETT...

AZ MRT HAGYOMÁNYOS KIRÁNDULÁSA az előzetes terveknek megfelelően 1994 jún. 16-19 között zajlott le a szatmár-beregi síkságon (Szatmárcseke, Körme, Tiszacséce, Túrístvándi, Csaroda), sőt a környék "legmagasabb" hegyére, Barabás melletti Kaszonyi-hegyre is felkapaszkodtunk. Az időjárás nagyon, a szünyogok kevésbé voltak kegyesek hozzánk... A 17 rovarászon kívül (az összlétszám 31 volt) számos önkéntes fiatal és idősebb résztvevő segítette a gyűjtők eredményes feltáró munkáját.

1994 június 20

Nagy Barnabás

KUKORICA-GYÖKÉRBOGÁR lehetne a magyar neve a *Diabrotica virgifera* amerikai eredetű kártevőnek, amely 1992-ben (?) "landolhatott" egy Belgrád-közel repülőtér körzetében és 1993-ban a bácskai Índija-ig jutott. Ha tovább terjed észak felé, úgy egy újabb hazai kukorica-kártevővel számolhatunk!

1994. július 1.

Nagy Barnabás

MAGYAR
ROVARTANI TÁRSASÁG
Societas Entomologica Hungarica
1088 Budapest VIII., Baross u. 13.

NYOMTATVÁNY

Drucksache

Imprimé

Printed matter

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG: Nagy Barnabás, Ronkay László, Rozner István

MAGYAR ROVARTANI TÁRSASÁG

Budapest, 1088, Baross u. 13. Magyar Természettudományi Múzeum Állattára

Megjelenik kb. 4 havonként

1994 június

ROVARÁSZ GYŰJTŐUTAK

Az entomológia számos ága művelhető anélkül, hogy kimozdulnánk a szobából, laboratóriumból. A rovartan egyik igen fontos ága, a faunisztika viszont szinte elképzelhetetlen rovargyűjtőút nélkül. Híres múzeumok nagy gyűjteményei, éppúgy mint a kisebb-nagyobb magángyűjtemények, de még az iskolai tanulók kis gyűjteménye is sok-sok gyűjtőút eredménye. A legtöbb rovarcsoport gyűjtése tagadhatatlanul összekapcsolható élvezetes kirándulásokkal, egyfajta turisztikával. Ez is ihlette Horváth Gézát, a hazai entomológia kiválóságát, hogy egyik lendületes cikkében a rovarászatot sokoldalú, hasznos és üdítő sportként mutassa be.

Manapság már se szeri se száma a hivatalos, félhivatalos, vagy teljesen magánkezdeményezésből eredő gyűjtőutaknak. Nem lehet eléggé értékelni a szakszerű amatőr gyűjtőknek a sokszor szinte "megszállott", jelentős anyagi áldozatokkal is járó munkáját, amivel jelentős értékeremtés mellett nagyban hozzájárulnak a hazai vagy egyéb tájak rovarfaunájának kutatásához.

A gyűjtőútra lehet menni magánosan, társasan. A kapcsolódások minden válfaja lehetséges, de nyilvánvaló, hogy az azonos rovarcsoporthal való foglalkozáson kívül ebben jelentős szerepe van a baráti kapcsolatoknak is.

Külön válfajt képviseinek a rovargyűjtésben a "hivatalosan" meghírdetett tudományos társasági gyűjtőutak, amelyekről már régebbi hazai tudósítások is említést tesznek. Nyilván a nevezetesebbek közé tartozott az Állattani Szakosztály bugaci "tavaszi társas kirándulása" 1898 májusában, amelynek -- nagyrészt rovarász -- résztvevőit maga Kada polgármester fogadta a kecskeméti városházán, majd kocikkal vonultak ki Bugacra.

Az 1910-ben alakult Magyar Entomológiai Társaságnak -- ma már aligha eldönthetően -- két "első" társasági kirándulása is volt. Legalábbis a Rovartani Lapok 18. kötetében mind az 1911 máj. 14-i (Nagyszénásra), mind a máj. 25-i (Visegrádra) társas gyűjtőutat "első" kirándulásként említi, noha a visegrádi "az első nagy" jelzővel illeti.

A Rovartani Lapok, majd a Rovartani Közlemények hasábjain aztán -- ha nem is teljes rendszerességgel -- számos, bár rövid híradás szól a megrendezett társasági kirándulásokról, amelyeknek -- zakmai jelentőségükkel nyilván jóval nagyobb fontosságuk volt a Társaság együvértartozásának, társasági öntudatának alakítása. Kivétel volt a társasági 50 éves évforduló, amely alkalommal keleti és nyugati (sőt távolkeleti) vendégek kíséretében vonultunk ki a csévharaszi homokbuckákra; erről viszont részletes, képes beszámoló készült. Ezen társasági gyűjtőutak nemes célját, jó hagyományát -- igen helyesen -- a mindenkor MRT vezetőség az utóbbi évtizedben is tovább éllette, sőt még hangsúlyosabbá is tette.

Nagy Barnabás

MRT HIREK

LIPTHAY EMLÉKNAP. A Nógrádi Múzeumok igazgatósága és az MRT, régi, köztisztletben álló tagunk, Lipthay Béla halálának 20. évfordulóján "Lipthay emléknapot" szervez Szécsényben, 1994 szept. 17-én (szombaton). A megnyitót d.e. 10 órakor Simán Katalin múzeumigazgató és a város polgármestere tartja a Kubinyi Ferenc Múzeumban, majd megemlékezések hangzanak el Lipthay Béláról, a magánemberről, a lepkésről, az ősnövények gyűjtőjéről. Az emléknep programja a Lipthay emlékkiállítás megnyitásával és emléktáblájának leleplezésével folytatódik, majd 12 órakor Lipthay Béla sírjának megkoszorúzásával ér véget. Az emléknepre az MRT minden tagját szeretettel várjuk.

1994 június

Mészáros Zoltán

KERTÉSZETI NAPOK voltak a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem arborétuma létesítésének 100. évfordulója alkalmából. A rendezvényorozat első napján, 1994 ápr. 15-én tartottuk az MRT 639. ülést, amelyen -- az alkalomnak megfelelően -- a dísznövények kártevő rovarairól, illetve a dísznövények védelmével kapcsolatos előadások hangzottak el, majd másnap, szombat d.e. rendeztük a rovarbörzét (erről bővebben l. a bőrzehíreknél). A rendezvényorozat csúcspontja az ápr. 21-24 között tartott "Arbor 100, Dísznövény 94" kiállítás és vásár volt, amelyet tagtársaink is nagy számban kerestek fel.

1994 június

Mészáros Zoltán

MRT PÁLYÁZATI FELHÍVÁSA ez évben is lehetővé vált a "Társadalmi Szervezetek Költségvetési Támogatása" alapján, amely összesen 200 eFt-ot jelent. A pályázat részletes feltételeit tartalmazó felhívást tagtársaink névre szólóan kapták meg.

1994 június

Nagy Barnabás

KONFERENCIÁK - ÉRTEKEZLETEK

AGROZOOLÓGUS TALÁLKOZÓ GÖDÖLLŐN. Baráti összejövetelt szervezett a MAE Növényvédelmi Társaság Állattani Szakosztálya az érintett terület szakemberei részére 1994 márc. 30-31-én. A rendezvénynek a Gödöllői Agrártudományi Egyetem adott otthont. Mintegy 60 kollegánk tudott eljönni és így képviselve voltak az egyetemek, kutatóintézetek, növényvédők állomások is. Az éjszakába nyúló, jó hangulatú rendezvényen megismerkedhettünk a Növényvédelmi Tanszéken folyó munkával és részletes áttekintést kaptunk -- Balázs Klára ismertetéséből -- az integrált növényvédelem európai helyzetéről, fogalomrendszeréről. A sikeres összejövetel megszervezése jórészt Bujáki Gábor kollégiumi igazgató érdeme. Az összejövetelt szeretnénk évenként rendszeressé tenni.

1994 május

Kozár Ferenc

IOBC/WPRS ÜLÉS GENTBEN. Márc. 24-27 között részt vettem a Nemzetközi Biológiai Védekezési Szervezet (IOBC) Nyugatpalearktikus Szekciójának (WPRS) belgiumi tanácsülésén. Ezen a következő évek programjáról és a munkacsoportoknak juttatható pénzek elosztásáról volt szó. Egy-egy munkacsoport 5-10 ezer SHF felett rendelkezhet a következő két évben (ebből is látható, hogy a szakmai célokból szerveződő nemzetközi munkacsoportoknak érdemes megpróbálni, hogy e szervezet keretében tevékenykedjenek). Feladatomnak tekintettem a Keletpalearktikus Szekció (EPRS) képviselőt is, ezért felajánlottam, hogy a két szekció szűkebb vezetőségének 1995-ben esedékes ülését Budapesten tartsák; ezt jóvá is hagyták.

1994 június

Kozár Ferenc

NÖVÉNYNEMESÍTÉSI SZIMPÓZIUM BRÜSSZELBEN. Sáringer Gyula akadémikus, a PATE rektora 1994 febr. 5-11 között részt vett a "Plant Breeding for Mankind Symposium Agribex 94"-en Brüsszelben, majd látogatást tett a "Gent University Faculty of Agricultural and Applied Biological Sciences" egyetemen, ahol az Agrozoológia és a Laboratory for Molecular Genetics tanszéken folytatott konzultációt egyetemi hallgatók és fiatal oktatók és kutatók cseréjével kapcsolatban a PHARE II. program keretében.

1994 március

Nagy Barnabás

HOSSZUTÁVÚ ÖKOLÓGIAI KUTATÁSI TANÁCSKOZÁS. Az amerikai NSF és az MTA finanszírozásában és a MTA Botanikai és Ökológiai Kutatóintézetének (Vácrátót) szervezésében tanácskozás folyt az ELTE-n a hazai hosszútávú ökológiai (többek között rovartani és botanikai) kutatások (LTER.) helyzetéről. Ennek során a hazai zoológiai munkahelyek széles körben bemutatták munkásságukat (nemzeti parkok feltárása, fénycsapda hálózatok, agroökoszisztéma kutatások, globális fajgazdagság, stb.). Az ülések mellett sor került a hazai, kapcsolódó munkahelyek, nemzeti parkok (Kiskunsági NP, Hortobágyi NP, Pilisi Bioszféra Rezervátum, stb.) meglátogatására is. A kapcsolatépítés következő lépcsője egy magyar kutatócsoport USA-beli látogatása lesz ősszel, majd februárban, újból Budapesten tartandó együttes ülésen a várható együttműködés végleges kialakítására kerül sor.

1994 június

Kozár Ferenc

NEUROPTEROLÓGIAI SZIMPÓZIUM KAIRÓBAN. Az 5. recésszárnyúakkal foglalkozó szimpóziumra 1994 máj. 2-7 között került sor 44 résztvevővel, akik 14 országból jöttek össze. A turisták elleni korábbi terror-akciók számos kollegát elriasztottak az odautazástól. A 20 előadást és 10 posztert jelentő ülések után ellátogattunk a Szuеzi-csatornához; útközben, valamint az Izmailiai Egyetem kísérleti gyűmölcsösében

Rov. Hír. 14.

SZLOVÁK ENTOMOLÓGUS NAP volt K-Szlovákiában (Herlany) 1994 jún. 16-19 között.

1994 május

Maria Kazimirova (Bratislava)

SZAKIRODALMI FIGYELŐ

SZITAKÖTÉSZET címmel jelent meg Vásárhelyi Tamás tollából vagy 30 játékos környezeti-nevelési foglalkozás leírása. A munka az általános iskolásokkal működő "szitakötő kreatív természetismereti klub" legsikeresebb összejöveteleinek anyagát tartalmazza. A Független Ökológiai Központ adta ki.

1994 március

Nagy Barnabás

TERMÉSZETTUDOMÁNYI KÖZLÖNY c. folyóirat 1869-ben, 125 éve indult útjára. Különösen kezdetben, forrás-értékű rovartani cikkeket is közölt (pl. a marokkói sáska hazai megjelenéséről is). Természet Világa c. folyóirat tartja magát utódának; az eredeti folyóirat címét alcímként tartotta meg.

1994 május

Bognár Sándor -- Nagy Barnabás

AMATŐR ENTOMOLÓGUSAINKRÓL a Növényvédelem c. folyóirat -- Seprős Imre rovatában -- folytatja sorozatát. A januári számban Kálló Imre, a februárban Szécsényi Lajos, a márciusban Szalóki Dezső, az áprilisban Szőke Kálmán, a májusban Rácz Gábor, a júniusban Podlussány Attila mutatkozik be önéletrajz-jellegű írásban. E cikkek fontos forrásai lehetnek a magyar entomológia részletes történetének is.

UKRÁN ENTOMOLÓGIAI TÁRSASÁG FOLYÓIRATOT indított. Az angol-nyelvű (hivatalos) rövidítéssel (J. of the Ukrainian Ent. Soc.) is ellátott, kisalakú folyóirat 1993-ban indult, ukrán és világnyelveken közöl cikkeket. Típusokról színes képeket is közöl. Megjelenik negyedévenként; kiadója az Ukrán Tud. Akadémia Zoológiai Intézete.

1994 május

Nagy Barnabás

AMERIKAI BESZÁMOLÓ MAGYARORSZÁGI ENTOMOLÓGIÁRÓL. H.C. Chiang, B. Dolinka és M.H. Györffy összeállításában hosszabb cikk jelent meg az American Entomologist 1992. évi (téli) számában "Agriculture and Entomological Research in Hungary - revisited" címmel, amely tulajdonképpen egy hasonló jellegű, 1975-ben megjelent cikk kiegészítése az újabb eredményekkel. A cikk alapját az a látogatás képezte, amelyet H.C. Chiang, a Minnesotai Egyetem (St. Paul, USA) nyugalmazott professzora teljesített 1991-ben, több hazai kutatóhelyen.

1994 március

Nagy Barnabás

SZERKESZTŐSÉGI JEGYZETEK -- ÜZENETEK

ROVARTANI TÁRGYÚ HIRDETÉSEKET bárki beküldhet szerkesztőségünkhöz az RH-ban való közlés céljából.

TUD-E ÖN OLYAN ROVARÁSZ HIRT, amely nem szerepel ebben a Rovarász Híradóban? Ha igen, az csak azért lehetséges, mert Ön azt nem juttatta el szerkesztőségünkhöz

* * *

A SZELÉNYI GUSZTÁV ALAPÍTVÁNY, amint azt már az előző számunkban jeleztük, létrejött. Az Alapítvány bankszámla-száma (a Magyar Hitelbank RT kezelésében) 323-17752. Ezúton is kérjük a kollegákat, hogy aki egyetért célkitűzéseinkkel, egyéni és/vagy vállalati adományaival támogassa azok megvalósulását; (a pénzádomány összege az adóalapból leírható).

1994 május

Kozár Ferenc

* * *

KRÓNIKA

USA VENDÉGPROFESSZOR KESZTHELYEN. A keszthelyi PATE meghívására 1994 májusát előadóként töltöttem. Egy 14 előadásból álló sorozatban, főleg PhD-jelölteknek beszámoltam a biológiai felmérésekről, a savas-esővel elindított biológiai láncreakcióról, majd előadtam állatföldrajz, az állatrendszertan alapjai, az új fajok keletkezése, a pajzstetvek biológiája, ökológiája és rendszertana tárgykörökből. Magam is sokat tanultam ottlétem alatt a keszthelyi kollegáktól és diákoktól. Közösben begyűjtöttük a környék fontosabb pajzstetű fajait. Így már nem mondhatják, hogy nekik még tetűjük sincs ... a gyűjteményben.

1994 június Kosztarab Mihály, nyug. egyet. tanár, Blacksburg (USA) (Utóirat: Budapestről Izraelbe utazok, a pajzstetveszek nemzetközi konferenciájára, ahol Ördögh Gizellával és Kozár Ferencel együtt képviseljük a "magyar színeket".)

GROSSINGER JÁNOS (1728-1803) ENTOMOLÓGIA című munkája 200 éve jelent meg. Ismerteti a jelentősebb rovarokat és az ellenük való védekezés lehetőségeit.

1994 április

Bognár Sándor

TÖMÖSVÁRI ÖDÖN halálának 110 éves évfordulója van 1994-ben. Zoológus-entomológus tanár volt; mindössze 32 évet élt, de így is jelentőset alkotott a hazai entomológiában, elsősorban legyészeti tanulmányai révén.

BARANYOVITS FERENC 10 éve hunyt el Londonban, ahol az ICI vegyipari cég növényvédőszer szakembere lett, s ilyen minőségében gyakran jött haza Magyarországra is. A NKI Állatani Osztályának kutatója volt 1944-ig.

1994 május

Bognár Sándor

SÁRINGER GYULA akadémikust, a keszthelyi PATE kutatóprofesszorát Göncz Árpád köztársasági elnök 1993. júli. 1-ével egyetemi tanárnak nevezte ki és megbízta 3 éves időtartamra a Pannon Agrártudományi Egyetem rektori feladatainak ellátásával.

1994 március

Nagy Barnabás

LEGIDŐSEBB TAGTÁRSAINK közül Ujhelyi Sándor bátyánkat személyesen, Balogh Imrét telefonon kerestem meg. Előbbit szomorú családi esemény alkalmából (felesége hunyt el) látogattam meg, utóbbit iránt azért érdeklődtem, mert már vagy három utóbbi ülésünkre nem jött el ... Ennek ellenére elég jól van!

1994 június

Nagy Barnabás

SZOMSZÉDSÁGBÓL

ROMÁN LEPIDOPTEROLÓGIAI TÁRSASÁG. Az 1990 márc. 5-én alakult, címben említett Társaság (SLR) mára már általánosabb, entomológiai jellegű társasággá alakult át és száznál több bel- és külföldi tagja van. Tervei között szerepel az ország entomofaunájának gyorsított és helyeshíttelt feltérképezése, a veszélyeztetett biotópok és fajok ismertetése, a romániai entomológia felzárkóztatása európai, sőt világ-színvonalra, egy folyóirat (periódikus) megjelenítése, bizonyos szakkönyvek kiadása, továbbá az entomológiai ismeretek terjesztése.

Ennek érdekében jelentetjük meg a Buletinul Soc. Lepid. Rom. szakfolyóiratot, valamint ennek pótkötetét (Supliment). Készül a romániai nappali lepkéket feltérképező munka. Intenzív kapcsolatot építünk ki bel- és külföldi intézetekkel és szakemberekkel.

A SLR független szervezet, amely tagsági díjakból, valamint adományokból tartja fenn magát. Évente egy alkalommal tagsági találkozót tart, amely az ülésen kívül terepi munkát, gyűjtést is folytat. Ez évre (1994) tervezzük egy gyűjtő-táborozást a Fogarasi-havasokba (júl. 25 - aug. 5), valamint egy tudományos beszámoló ülést (ápr. 22-23) a bukaresti Antipa Természettud. Múzeumban. Az SLR nyílt társaság bármely entomológus számára.

1994 február

László Rákosi, elnök

(Cluj, Str. Republicii 48, RO-3400)

(Utóirat: "A Fogarasi-havasokba tervezett gyűjtőtáborba szívesen fogadunk 2-3 magyarországi entomológust, azzal a feltétellel, hogy a begyűjtött anyagot meghatározzák és a fajlistát legkésőbb 3 hónapon belül a gyűjtőtábor befejezésétől számítva, elküldik.")

Rov. Hír. 14.

rövid gyűjtésre is alkalom nyílt. Előadásom a lisztesfátyolkák taxonómiájával foglalkozott, poszterem a tölgyesek recésszármányainak ökológiai viszonyait mutatta be.

1994 június

Sziráki György

ERDŐ ÉS KLIMA KAPCSOLATA volt a témája az 1994. jún. 1-3 között az ELTE rendezésében, Noszvajon tartott konferenciának. Az ülésen több tagtársunk is résztvevő előadásokkal (Csóka György, Kádár Ferenc, Kozár Ferenc, Leskő Katalin, Tóth József, Szentkirályi Ferenc, Szabó Csaba).

1994 június

Kozár Ferenc

ORTHOPTEROLÓGIAI KONFERENCIA JÉNÁBAN. A Német Orthopterológiai Társaság (DGfO -- 200-nál több német, kb 60 külföldi tagja van!) 1994 márc 4-6 között tartotta évi közgyűlését, amelynek a néhány külföldin kívül 122 bejegyzett német résztvevője volt. A zsűfolt programú konferencián különösen feltűntek a sáskák mozgásökológiájával, helyzet-változtatásával foglalkozó előadások. A változatos technikával megjelölt állatok tartózkodását, mozgását esetenként éjjel is regisztrálni tudták. A hazai újabb sáskajárásról szóló előadáson kívül bemutattam a Rác Gábor rendezésében közösen készített Orthopterás videofilmünket is. A résztvevők névsorában még egy magyar nevű (S. Gomboc) egyén tűnt fel, Szlovéniából, azonban magyarul nem tudott.

1994 április

Nagy Barnabás

A KÖZELJÖVŐ KONFERENCIÁI:

11TH ECDYSON WORKSHOP, Ceske Budejovice (Cseh Közt., 1994 jún. 29-júl. 2).

9TH INTERNAT. CONGR. OF ACAROLGY, Columbus (USA, 1994 júl. 17-22).

INTERNAT. SYMP. OF SCALE INSECTS, Bet Dagan (Izrael, 1994 jún. 12-18).

IOBC-EPRS munkaülés lesz Gödöllőn 1994 aug. 23-36 között, az IPM keretében felhasználható, biológiaiilag aktív vegyületekről.

VI. INTERNAT. COLLOQU. OF INVERTEBR. PATHOLOGY, Montpellier (Francia., 1994 aug. 28-szept. 2).

5TH EUROP. CONGR. OF ENTOMOLOGY, York (Anglia, 1994 aug. 29-szept. 2).

INTERNAT. SYMP. FÜR ENTOMOFAUNISTIK, München (Németo., 1994 szept. 4-9).

A BIOLÓGIAI VÉDEKEZÉS TECHNOLÓGIÁJA, Montpellier (Francia., 1994 szept. 8-11).

INTERNAT. CONF. ON INSECTS: chemical, physiological and environmental aspects, Polanica Zdroj (Lengyele., 1994 okt. 3-6).

BEMISIA TABACI (gyapotliszteske) nemzetközi jelentőségéről, Jeruzsálemben (Izrael, 1994 okt. 3-7).

BUTTERFLY ECOLOGY AND EVOLUTION, Stockholm (Svéd., 1994 okt. 10-12).

ENTOMOFÁG ROVAROK tenyésztéséről és felhasználásáról IOBC-EPRS workshop, Várnában (Bulgária, 1994 okt.).

3. INTERNAT. CONGR. OF DIPTEROLOGY, Guelph (Kanada, 1994 aug. 15-19).

TANULMÁNYUTAK

ANGLIAI TANULMÁNYÚT. Az MTA és a Royal Society közötti csereegyezmény alapján 1993 nov. 15-től egy hónapot tölthettem a British Museum pajzstetű gyűjteményében, ahol a palearktikus pajzstetű katalógus befejező munkáival foglalkoztam. Egyben mintegy száz fajjal gazdagítottam a Múzeum viszonylag szegényes pajzstetű gyűjteményét, amitők a szokásos, jelentős "helypénz" elengedésével és köszönő-levéllel honoráltak.

1994 március

Kozár Ferenc

OKTATÁS A PADOVAI EGYETEMEN. Immáron harmadszor oktattam 1994 ápr. 15 - máj. 5 között az egyetem entomológiai intézetében, mégpedig ezúttal 15 órában pajzstetveszeti, ökológiai és növényvédelmi témakörökben. Együttel természetesen tovább gazdagítottam az olasz pajzstetű fauna ismeretét is. Megállapíthattam, hogy az általam hazánkban korábban leírt tudományra új fajok inkább mediterrán állatok, mintsem középeurópaiak.

1994 május

Kozár Ferenc

SZIMPOZIUM ÉS TANULMÁNYÚT TOULOUSBAN. Sáringer Gyula akadémikus, a PATE rektora 1994 jan. 9-15 között tanulmányúton volt Franciaországban (Ecole Supérieure d'Agriculture, Purran); ennek keretében részt vett a "Vivre sur une exploitation agricole en 1994..." szimpóziumon is

1994 március

Nagy Barnabás

DÉLKOREAI LEPKÉSZETI EXPEDÍCIÓ. A Center for Insect Systematics (Chuncheon) és a Magyar Természettud. Múz. Lepkegyűjteménye közötti együttműködés keretében a második magyar lepkész-expedíció tagjaként töltöttünk bő két hetet Dél-Koreában (1993 okt. 17 - nov. 3). Utunk főbb célkitűzései: -- a terepmunka mellett -- az intézet lepkégyűjteményének tanulmányozása, bizonyos lepkésaladók koreai anyagának felülvizsgálata és az összesítő fajjegyzék elkészítése, továbbá a jövőbeni együttműködés lehetőségeinek tisztázása voltak.

Az első hét folyamán Chuncheonban volt állandó bázisunk; napközben az intézetben dolgoztunk, késő délutántól terepre mentünk. A második héten két nagyobb utazáson vettünk részt (Cheiju vulkáni szigetre és a Paekunsan hegységbe). Az év e késői szakaszára tervezett út egyik fő célja a pacifikus erdővidék igen gazdag, még minden bizonnyal számos ismeretlen fajt rejtő őszi aspektusainak vizsgálata volt. A gyűjtési körülmények általában mostohák voltak ("sok munkával kevés lepkét fogtunk"), így mintegy 1100 lepkéből, 300 egyéb ízeltlábúból (és egy egérből!) álló anyaggal tértünk meg. Összességében a csalétkezés volt a leghatékonyabb gyűjtő módszerünk; a lepkéanyag jó 2/3-át csalin gyűjtöttük. Mind az (esti és nappali) egyelés, mind a lámpázás és csapdázás önmagában sokkal kisebb eredményt hozott.

1993 november

Peregovits László - Ronkay László

GYŰJTŐÚTON SZLOVÉNIÁBAN ÉS HORVÁTORSZÁGBAN. Ábrahám Levente társaságában (1993 aug. 13-22), majd egymagamban (1993 okt. 15-21) a Júliai-Alpokban, illetve az Isztriai-félszigeten gyűjtöttem. Bár a tavalyi gyűjtőhelyek egy részét nem sikerült felkeresni, az eredmények így is jól kiegészítik az eddieket. Elsősorban nappali- és bagoly-lepkéket egyeltem, illetve lámpáztam (kb. 3500 péld.), valamint társam érdeklődésének, valamint a vidéki múzeumaink kérésének megfelelően, receszárnyúakat, tegzeseket és némi egyéb rovar is gyűjtöttem. Mind Horvátországot, de kiváltképpen Szlovéniát nyugodt szívvel ajánlhatom gyűjtőtársaim figyelmébe, lévén igen jól ellátott, olcsó és biztonságos területekről van szó (ami a szomszédos háborúzások miatt némileg furcsán hangzik), zsúfolva jobbnál-jobb gyűjtőhelyekkel.

1993 december

Németh Lajos

BRAZILIAI GYŰJTŐÚT. Gyűjtőútam során (1993 febr.5 - márc.25) egy hónapot Sao Paulo mellett, az Erdélyből kitelepült német Kögl család Itatuba-i birtokán vendéggékként töltöttem. Itt a Mata Atlantica egy érintetlenül hagyott esőerdő részén gyűjtöttem. Később Jakutingán 4, Goianában 4 napot, Rio Araquia mellett egy hetet töltöttem. E helyeken 1200 lepkét, 800 bogarat (főként lemezescsápúakat) fogtam illetve preparálva a Goianai Múzeumnak adtam 300-200 példányt.

1994 január

Köteles László

GYŰJTŐÚTON A KANÁRI-SZIGETEKEN. A Podlussány és Rozner házaspárok 1994 febr.8-22 között (a West Travel-Sunday utazási irodák előnyös ajánlatát kihasználva) gyűjtőúton vettek részt Gran Canaria szigetén. Bérelt gépkocsin bejártuk a sziget útjait és gyűjtöttünk a tengerszintől a Los Pechos 1900 m magas csúcsáig. A Gran Canariát közepén kettéosztó K-Ny irányú magas, vulkánikus hegylánc északi oldalán szeles, csapadékos és hűvösebb az időjárás, ami dúsabb növényzetet biztosít; a déli oldal szárazabb, napfényben gazdagabb, sok a pozsgás növényvel (elsősorban Euphorbia-félék).

A sziget alacsonyabb régióiban, kb. 600 m-ig, főleg kopogtatással és esetenként fűhálózással lehetett gyűjteni. Magasabb régiókban a kőforgatással, kérézessal való gyűjtés volt eredményes. Nagyobb mennyiséget gyűjtöttünk egy rajzó cserebogár-fajból, gyászbogarakból (Pimelia, Cossyphus), egy nünűke (Meloe) és 3-4 ormányosbogár fajból. Kőforgatással több futrinka-fajt gyűjtöttünk, köztük egy endemikus Carabus-fajt is. Igen nagy mennyiségű tripsz is fiolákba került Roznerné gyűjtőmunkája nyomán. A fűháló anyagban, válogatás után jelentős mennyiségű hártýásszárnyú, kabóca és poloska várható. Előzetes becslés alapján 19 gyűjtőhelyen kb. 6000 bogár és kb. hasonló mennyiségű egyéb rovar gyűlt össze. És ez februárban nem rossz eredmény!

1994 február

Rozner István

KAZAKSZTÁNI GYŰJTŐÚTON. Ez év máj.6 - jun.2 között lepke és bogárgyűjtő úton voltunk Kazaksztánban. A gyűjtő-program megszervezésében és lebonyolításában egy ottani lepkész-kollega volt segítségünkre. Fő nehézség az územanyagián volt, ennek ellenére különféle élőhelyeken (homoksvatag, szikes puszták, hegyi sztyeprét, magashegyi erdő) megfordultunk, s bár a szeles, hideg éjszakák nem kedveztek a Noctuida- és Carabida-gyűjtésnek, mégis jelentős anyaggal, sok tapasztalattal és élménnyel tértünk haza. *!

1994 június

Retezár Imre - Fábán György

*/ A fentiekén kívül Fábán Györgynek még arra is jutott energiája, hogy néhány élő sáskát is belerakjon csomagjába, amelyek a nem könnyű út után is tűrhető állapotban jutottak el hozzám. (Nagy B.)

FÓRUM

(AGRÁR)ÁLLATTANI SZAKOSZTÁLY ÜLÉSE. A MAE Növényvédelmi Társaság Állattani Szakosztályának ülésén -- amelyre a Növényvédelmi Tudományos Napok '94 keretében került sor 1994 február 23-án -- kiemelkedő esemény volt az 1993. évi Szelényi Gusztáv Emlékéremek és díjak átadása. Ez alkalommal a Szelényi G. Érmes Nagy Barnabás tagtársunk kapta, több-évtizedes biocönológiai munkásságáért. A Szelényi G. érem ifjúsági fokozatát Polgár László, a NKI kutatója kapta a levéltetű-parazitákkal végzett cönológiai és autoökológiai vizsgálatairért. A kitüntetettek méltatták nagy elődjük sokrétű támogatását; Nagy Barnabás részletesen visszatekintett a Sz. Gusztáv báccsal több évtizeden keresztül végzett munkájukra és közös élményeikre.

A legjobb ifjúsági előadónak meghírdetett díjat Koleva Rosica (Jenser Gábor aspiránusa a NKI-ben) nyerte el, aki mindannyiunkat meglepett bátor kiállásával és szép magyarsággal elmondott előadásával. A kitüntetetteknek ezúton is gratulálunk és további hasonló sikereket kívánunk. Együttal minden kollégától várunk javaslatokat a következő kitüntetendők személyére vonatkozóan.

1994 április

Kozár Ferenc

KIÁLLÍTÁS A BAKONY ÉLŐVILÁGÁRÓL. A Bakonyi Természettudományi Múzeumban (Zirc, 1994 ápr.20) került sor a Bakony növény és rovarvilágát bemutató új termékek megnyitására. A kiállítást Vásárhelyi Tamás választmányi tagunk, a Magyar Természettud. Múz. főigazgató-helyettese nyitotta meg; rámutatott a természeti értékek megőrzésének, azok széleskörű bemutatásának fontosságára. Egyben felhívta a hallgatóság figyelmét a természeti értékek és a környezet rohamos pusztulására, amely -- ha megálljt nem parancsolunk neki -- rövid néhány évszázad (évtized ?) múlva az emberiséget a dinoszauruszok sorsára juttatja. A kiállítás pompás diorámáit -- amelyek a Bakony jellegzetes élőhelyeit mutatják be -- Sipos György készítette. A kiállítási terem falrészleteit a Bakony rovarvilágát reprezentáló rovarfajok példányai díszítik. Tagtársaink csak ajánlhatom a zirci kiállítás megtekintését.

1994 május

Rozner István

PÁL JÁNOS GRAFIKAI ÉS FESTMÉNY KIÁLLÍTÁSA. Gyurkó János környezetvédelmi miniszter 1994 ápr. 29-én nyitotta meg a margitszigeti víztoronyban helyt kapott kiállítást, amelynek grafikáit, festményeit Pál János grafikusművész, tagtársunk készítette. A miniszter úr méltatta a művészet és a természetvédelem kapcsolatát, említette az illegális állatkereskedelem szomorú következményeit és felhívta a figyelmet a természetet reprezentáló művészi alkotások szerepére. Utána Sebeők János író, jeles természetvédő beszélt a természeti értékek pusztításáról és ennek globális következményeiről.

A kiállított grafikákon és festményeken ugyan csak kevés rovarábrázolás volt található, mégis nagy élményt jelentett találkozni sok, az utóbbi évszázadokban kihalt állat képével, valamint korunk veszélyeztetett állatfajainak magas művészi színvonalon történő ábrázolásával.

1994 május

Rozner István

MAGYARORSZÁGI "KISZÁLLÁS" ÚJZÉLANDBÓL. Lövei Gábor, a NKI Állattani Osztályának volt munkatársa -- aki már évek óta Újzélálandon dolgozik -- június elejétől egy hónapot Magyarországon tölt, ahol egy fenyőkárttevővel (Tomocis piniperda) és vadméhekkel kapcsolatban végez szabadföldi kutatásokat a USDA (USA), illetve az Agricultural Research (Uj-Zéland) megbízásából. Az előbbi témában Csóka Györggyel (ERTI, Gödöllő), az utóbbiban Benedek Pállal (Pannon Agrártudományi Egyetem, Mosonmagyaróvár) működik együtt.

1994 június

Nagy Barnabás

KÜLFÖLDI VENDÉGEK

KOSZTARAB MIHÁLY, a virginiai egyetem (USA) nyugalmazott professzora 1994 májusában a keszthelyi (PATE) egyetemen adott elő. Időközben a NKI-ben is meglátogatta régi kollégáit. (Lásd még alább is.)

ÖTVÖS IMRE a brit-kolumbiai (Kanada) Erdészeti Kutatóintézet entomológusa 1994 májusában meglátogatta a NKI Állattani Osztályát. Elmondta, hogy magyar erdészeti kutatókkal is keresi a kapcsolatot esetleges közös kutatási program és pénzügyi támogatás ígéretével.

1994 május

Kozár Ferenc